

LRLS – EXERSAREA UNOR MODURI ȘI TIMPURI VERBALE (ȘI) PRIN VALORIFICAREA PASIUNII DE A CÂNȚA

Conf. univ. dr. Iuliana WAINBERG-DRĂGHICIU
Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

***Abstract:** Studying a foreign language requires an intense and long-lasting intellectual effort, both on the part of the student and also from the professor, who have assumed such mission and who must always find attractive teaching methods adapted to the new trends of society. And one of the methods of practicing a foreign language, trying to avoid monotonous grammar exercises, is using the songs performed by native speakers. In the present study, we aim to indicate some of the songs that can be used in Romanian language as a foreign language courses, taking care of the content and of the message they promote, and also proposing stages and exercises for being use in the lessons of practicing moods and verbal tenses.*

***Keywords:** Romanian as a foreign language, songs, exercises, moods and verbal tenses*

Studierea limbii române ca limbă străină nu este un proces facil sau un obiectiv simplu de atins. Dimpotrivă, necesită un efort intelectual intens și de durată, atât din partea elevului/ studentului, cât și din partea cadrului didactic ce și-a asumat o astfel de misiune.

În întreg procesul de predare-învățare a unei limbi străine trebuie ținut cont de numeroși factori, dintre care o importanță deosebită o are și macro-climatul lingvistic. Iar în cazul în care procesul de învățare a limbii române se desfășoară pe teritoriul țării noastre, așadar în climatul specific de funcționare a limbii de studiat, atunci apare nevoia imediată de comunicare în limba română pentru necesitățile zilnice. De fapt, vorbim despre o obligativitate de a utiliza mereu limba română în situații concrete, pentru a se face înțeleși și pentru a înțelege ceea ce li se comunică în afara sălii de curs, în condițiile în care este limbă națională și este vorbită de întreaga populație.

Totuși, deși macro-climatul lingvistic are rolul său în învățarea unei limbi străine, nu poate să constituie, însă, un element de bază lăsat nesupravegheat, mai ales în etapa de însușire a ei. Este necesară, totodată, și o exersare programată, care să se desfășoare în situații cât mai apropiate de real, astfel încât influența externă să nu fie lăsată la îndemâna hazardului. Iar printre modalitățile care contribuie la exersarea însușirii limbii române ca limbă străină se află și aceea de valorificare a cântecelor, mai mult sau mai puțin cunoscute, interpretate în limba română de către vorbitori nativi.

În urma sesizării faptului că din ce în ce mai mulți studenți utilizează, în mod frecvent, uneori chiar exagerat, căștile audio, chiar în condițiile în care au de făcut deplasări scurte și în ciuda sfaturilor de a încerca să fie atenți la ceea ce-i înconjoară,

de a avea răbdare și a asculta/ surprinde convorbiri reale, desfășurate în condiții reale, considerăm a fi necesare și îndrumările în acest sens, a orientării înspre anumite cântece, precum și spre modalitatea de a le putea valorifica în sprijinul însușirii limbii-țintă.

De asemenea, fiind un instrument la îndemână în zilele noastre, audiția și, implicit, repetarea ulterioară, în timpul liber, a unor asemenea cântece contribuie din plin la cultivarea deprinderii de gândire directă în limba străină, în limba-scop. Însă, utilizarea unor astfel de cântece se va face după ce studenții s-au familiarizat deja cu sistemul fonologic al limbii române, așadar, după ce s-au obișnuit cu trăsăturile articulatorii, de tonalitate, accent și ritm, în caz contrar astfel de exerciții nereușind să-și atingă scopul, sau, chiar mai rău, existând riscul să se soldeze cu un eșec.

Întrucât cursurile se desfășoară cu persoane de vârstă adultă, care au absolvit un liceu sau deja sunt absolvenți de studii superioare, cântecele pe care le propunem spre valorificare în cadrul cursurilor practice intensive de învățare a limbii române, în special într-o etapă mai avansată, de studiere a fenomenelor mai complexe, sunt cântece din repertoriul obișnuit, destinat tuturor categoriilor de vârstă, cu precădere adolescenților și adulților, și nu copiilor mici, în cazul unor astfel de texte simplismul putând constitui un impediment.

În vederea formării automatismelor de pronunțare corectă și a evitării sau înlăturării confuziilor de sunete sau a fenomenelor de interferență ale sunetelor limbii materne cu sunetele apropiate ale limbii-țintă, este necesară și vizualizarea și purtarea de discuții dirijate despre versurile cântecului respectiv. Astfel, se va evita riscul înlănțuirii erorilor, având mare grijă la recepționarea acustică și redarea fonică, întrucât a auzi greșit duce la o pronunție greșită, care, la rândul ei va determina o scriere greșită, toate acestea plecând, de fapt, de la calitatea percepției materialului sonor. În plus, trebuie ținut cont și de individualitatea fiecărui cursant și de tipul de memorie cu care este înzestrat, unii dintre ei beneficiind de memorie auditivă, având avantajul de a dispune de un simț deosebit al limbii, alții având dezvoltată memoria vizuală, în acest caz folosirea scrierii fiind benefică încă de la început.

Cântecele pe care le propunem spre a fi discutate în cadrul orelor trebuie alese cu grijă, ținând seama de diferențele culturale existente în cadrul unei clase de studenți proveniți din numeroase țări și evitând situații/ versuri care pot să le creeze acestora un oarecare disconfort din pricina conținutului sau a mesajului pe care pot să-l aibă la un moment dat, și care să fie neconform cu valorile, regulile, obiceiurile ș.a. țării lor.

Exercițiile care se pot concepe pe baza versurilor acestor cântece sunt alcătuite astfel încât să reia și fenomenul / fenomenele gramatical(e) exersat(e) în cadrul cursurilor precedente. Însă, trebuie încercat ca explicațiile de natură teoretică să fie minimale în cadrul unor astfel de exerciții, întrucât scopul nu constă în însușirea predominant teoretică a structurilor limbii române, ci crearea unui instrument necesar comunicării. Dar, totuși, abordarea teoretică nu poate fi exclusă, întrucât este necesară conștientizarea fenomenelor de limbă.

În ceea ce privește, însă, atât problemele lexicale, cât și valorificarea întregului text, de o deosebită eficiență sunt, spre exemplu, modelele de exerciții

propuse de dna Georgeta Orian în studiul intitulat *Limba română în ritm de muzică dance și Hip-Hop*¹, studiu bazat pe experiența domniei sale în predarea limbii române ca limbă străină, atât în țară, cât și peste hotare.

În articolul de față, ne propunem să ne concentrăm atenția asupra exersării unor moduri și timpuri verbale, așa că exemplele următoare sunt concepute cu acest scop, spre evitarea monotoniei și spre diversificarea unor exerciții care pot lăsa impresia de artificialitate.

În urma experienței acumulate la orele de curs, considerăm că etapele eficiente în valorificarea unor astfel de cântece sunt:

- ascultarea melodiei fără videoclip; este o primă etapă, în care întreaga atenție este concentrată asupra versurilor, auzul având un rol important;
- urmează apoi discuții simple, cu întrebări și răspunsuri scurte și clare despre tema sau despre mesajul pe care îl transmit versurile; este un moment de verificare a nivelului inițial de înțelegere a respectivului cântec, de care depinde, însă, modul de desfășurare a următoarelor etape, întrucât reprezintă un indicator al modului în care este necesar să insistăm asupra uneia sau a alteia dintre etapele ulterioare;
- ascultarea melodiei în același timp cu vizionarea videoclipului, precum și cu vizualizarea versurilor. Trebuie să avem în vedere faptul că imaginile unui videoclip pot sau nu să fie relevante. Teoretic, ele urmează tema versurilor, însă, deoarece acest aspect nu se regăsește întotdeauna, nu poate să constituie un element semnificativ. Suportul vizual important îl reprezintă, în schimb, versurile, pe care fiecare dintre studenți trebuie să le aibă în față în acest moment;
- citirea cu voce tare a versurilor de către studenți; poate fi făcută într-un mod cât mai atractiv, folosind diverse metode. Printre acestea menționăm metoda citirii în lanț - fiecare student citește câte un vers, implicând, astfel, întreaga grupă și asigurându-ne că fiecare pronunță corect; pentru că vorbim despre un cântec, se poate folosi citirea cu ritm, cel care lecturează bătând cu degetul în bancă la fiecare cuvânt (sau bătând chiar tempoul, ținând ritmul melodiei respective, în cazul în care sunt dornici deja să-l interpreteze); de asemenea, în funcție de alcătuirea textului, se poate utiliza citirea pe roluri; nu excludem nici citirea în perechi, citirea „spectacol” (în fața clasei, corect și cu intonație), citirea în ștafetă (un student citește un vers sau un fragment, iar apoi el este cel care solicită un alt coleg să continue citirea), sau chiar citirea de la sfârșit la început (însoțită de comentarii precum „Are sens?”, „Ați înțeles ceva?” ș.a.);
- identificarea termenilor necunoscuți și explicarea lor;
- notarea de sinonime atât pentru cuvintele noi, cât și pentru câteva dintre cele mai puțin cunoscute de majoritatea grupei;
- identificarea verbelor și indicarea modurilor și timpurilor verbale;
- lucrul cu fișele.

¹ Georgeta Orian, *Limba română în ritm de muzică dance și Hip-Hop*, în *Limba română ca limbă străină. Metodologie și aplicabilitate culturală*, volum editat de Paul Nanu, Emilia Ivancu, Universitatea din Turku, 2018, pp. 91-112.

Aplicații practice:

Propunem spre a fi valorificate următoarele melodii: pentru indicativ prezent: CRBL feat. Denise - *Bună dimineața*; pentru alternarea timpurilor perfect compus, imperfect, viitor: Voltaj, *De mâine*; pentru indicativ prezent, imperfect, perfectul compus, condițional-optativ perfect: Taxi & Delia - *Inima mea de 16 ani*; pentru indicativ prezent, perfectul compus, imperativ: Smiley - *Aia e*; pentru indicativ prezent, imperfect, perfectul compus: Ștefan Bănică JR.- *Poveste de mai*; pentru indicativ prezent, perfectul compus, viitor, condițional-optativ prezent: Direcția 5, *Dacă ai ști*, Voltaj, *De la capăt*. Și, bineînțeles, lista poate fi completată cu multe alte exemple, melodii interpretate atât de către cei menționați deja, cât și de mulți alți artiști români, care dau în permanență dovadă de talent și decență.

Din lipsa spațiului, dăm doar câteva sugestii de exerciții care pot fi obținute pe baza unor astfel de materiale.

Așadar, după parcurgerea etapelor menționate mai sus, poate fi rezolvată următoarea *Fișă de lucru* întocmită pe baza cântecului intitulat *Bună dimineața* interpretat de **CRBL feat. Denise**, ale cărui versuri sunt redată în cele ce urmează:

Încă o nouă zi în viața mea
 Bună dimineața, bună dimineața,
 Începe dimineața la cafea,
 Bună dimineața, bună dimineața,
 La radio se prezintă vremea,
 Bună dimineața, bună dimineața,
 Soarele îmi dă bună dimineața.

Bună dimi, bun, bine te-am găsit
 Cu zâmbetul pe ceas de drag l-am oprit
 Sar din pijama, trag draperia
 Deschid ușor fereastra, azi închid mesageria

E o zi frumoasă, văd păsărele pe geam
 Le văd pe cer, pe stradă, chiar și la volan
 Nu-mi pasă de nimic, îmi calc o cămașă
 Pentru că soarele mă dă afară din casă

Dau bună dimineața fără număr
 Ce dacă nu mi se răspunde, nu mă supăr
 Azi o sun, aseară n-am avut curaj
 Sau, poate, ar trebui măcar să-i las un mesaj

Ups, am uitat, n-am baterie
 Fac o drumeție
 Cu tramvaiul până în Regie

N-am decât un leu în buzunar
Să-i cumpăr o cafea
Și zic: „Frumoasă, bună dimineața”

Încă o nouă zi în viața mea
Bună dimineața, bună dimineața
Începe dimineața la cafea
Bună dimineața, bună dimineața
La radio se prezintă vremea
Bună dimineața, bună dimineața
Soarele îmi dă bună dimineața

Bună seara, bun, bine te-am găsit
C-o voce blondă lângă mine, timpul s-a oprit
Din nou în camera mea, trag draperia
Închid televizorul, ușa, mesageria

O seară romantică
Luna intră pe geam
Sunt sigur pe mine ca Vettel la volan

Zâmbesc din tocul ușii
Doar într-o cămașă
Ce bine că mâine nu trebuie să ies afară din casă

Dau de la mine, dau fără număr
Dă și ea înapoi, dar nu mă supăr
Soarele răsare, acum am curaj
Să-i cânt ceea ce simt, nu printr-un mesaj

Ups, am uitat, n-am baterie
Fac o drumeție
Cu tramvaiul până în Regie

N-am decât un leu în buzunar
Să-i cumpăr o cafea
Ce zi frumoasă, bună dimineața

Încă o nouă zi în viața mea
Bună dimineața, bună dimineața
Începe dimineața la cafea
Bună dimineața, bună dimineața
La radio se prezintă vremea
Bună dimineața, bună dimineața
Soarele îmi dă bună dimineața

Bună, bună, bună, bună dimineața

Fac o drumeție
Cu tramvaiul până în Regie

..... în buzunar
..... o cafea
..... „Frumoasă, bună dimineța”

5. Completați spațiile punctate cu termenii potriviți aflați în coloana alăturată:

Bună dimi, bun,	mă dă afară
Cu zâmbetul pe ceas de drag	E
..... din pijama, draperia	îmi calc
..... ușor fereastra, azi mesageria	trag
..... o zi frumoasă, păsărele pe geam	Nu-mi pasă
..... pe cer, pe stradă, chiar și la volan	închid
..... de nimic, îmi calc o cămașă	bine te-am găsit
Pentru că soarele din casă	văd
	Le văd
	Deschid
	Sar
	I-am oprit

5. Alcătuiți enunțuri cu verbele indicate mai jos, respectând cerințele:

a începe, modul indicativ, timpul prezent, pers. I, sg.

a deschide, modul indicativ, timpul prezent, pers. a II-a, sg.

a închide, modul indicativ, timpul prezent, pers. a III-a, masc., pl.

a uita, modul indicativ, timpul prezent, pers. a III-a, fem., sg.

a opri, modul indicativ, timpul prezent, pers. I, pl.

a răspunde, modul indicativ, timpul prezent, pers. a II-a, pl.

a cumpăra, modul indicativ, timpul prezent, pers. a III-a, fem., sg.

6. Răspundeți în scris la următoarele întrebări:

- Ce se prezintă la radio?

- Ce face personajul principal dimineța, imediat după ce se trezește?

- Cum intenționează să o contacteze pe iubita lui?
 - De ce nu a sunat-o aseară?
 - Ce intenționează să-i cumpere iubitei lui?
7. Răspundeți oral: Ce impresie v-a creat videoclipul? Cine cântă prima parte a melodiei? În ce moment al zilei se desfășoară acțiunea? Unde lucrează fata? Ce mănâncă la cină cei doi artiști? Cine mai locuiește în acea casă? Cui îi/ le oferă CRBL cafea în videoclip? Ce fel de cană primește Denise în ultima parte a videoclipului? Cum se termină cântecul?
 8. Copiați, la alegere, un fragment din acest cântec (max. 8 versuri). Motivați oral alegerea făcută.
 9. Cu versurile în față, cântați cântecul împreună cu toți colegii.

Avem, așadar, implicate etape precum audiția textului, rostirea de către cursant a acestuia, verificarea înțelegerii sensului. Sunt exerciții care au rolul, de fapt, de a-l conduce pe student înspre cunoașterea activă a limbii române, cu exersarea multiplelor compartimente, studentul fiind astfel încurajat să se exprime fluent și liber, fără a i se crea impresia de rigiditate a unor exerciții gramaticale în care predomină aspecte mecanice ale modelelor.

Întrucât implică mai multe procese care acționează simultan, citirea ne oferă imaginea atât a modului în care studenții au reușit să-și însușească pronunția diverselor forme lexicale și/ sau gramaticale, cât și a gradului de înțelegere globală a textului respectiv. Se verifică, astfel atât ritmul lecturării, cât și nivelul înțelegerii nemijlocite.

Mai mult, în cazul în care conținutul versurilor permite, se poate, de asemenea, cere studenților chiar să redea, fie verbal, fie chiar în scris, conținutul, pe scurt, al acestora, așadar să recurgă la o rearanjare structuralo-semnatică a materialului informațional. Prin redarea orală și succintă a conținutului întregului text se încurajează procesul vorbirii fluente, respectiv exprimarea spontană și rapidă a ideilor, atenția îndreptându-se, de această dată, înspre nivelul semantic. Se integrează, astfel, fenomene de limbă în procesul comunicării însăși, vorbitorii depunând eforturi înspre a construi enunțuri corecte și rapide.

Un alt set de exerciții necesare sunt cele de scriere / completare a unor spații lipsă. Se verifică prin intermediul acestora interdependența receptare auditivă – redare fonetică – redare grafică, o receptare auditivă corectă ducând, în general, la o grafie corectă.

De asemenea, exercițiile de folosire a unor forme în diverse alte contexte au rolul de a oferi profesorului informații despre corectitudinea înțelegerii sensului și despre capacitatea studenților de a le utiliza în alte situații de comunicare.

Copierea reprezintă și ea o activitate care s-a dovedit eficientă în învățarea scrierii. Iar ca acest exercițiu să nu fie unul monoton și plictisitor, se va cere studenților să copieze un fragment la alegere, în funcție de propriile lor preferințe, dar și să motiveze oral alegerea făcută. Astfel, studentul realizează structura internă a textului, dar, în același timp conștientizează și aspectele ortografice pe care le implică termenii transpuși pe hârtie.

De asemenea, într-o fază avansată a cursului, corespunzătoare nivelurilor B1 sau B2, poate fi valorificată și compoziția, ca tip de transpunere grafică. Aceasta reprezintă, de fapt, forma avansată de scriere, ce presupune exprimarea clară și organizată a ideilor.

Logica semantico-situațională trebuie să reprezinte elementul de bază, astfel că vom insista asupra acestui aspect întotdeauna când vom discuta formele gramaticale. În permanență domeniul gramatical este în incluziune cu cel lexical, presupunându-se reciproc, așa că inclusiv exercițiile sunt concepute în această direcție, a relației, a interdependenței gramatică-vocabular, generată de necesitatea înglobării cuvintelor în contexte, contextul fiind organizat gramatical. În plus, variatele sensuri pe care le pot exprima cuvintele depind, în mare măsură, de contextul în care apar, astfel că pentru o eficiență valorificare a aspectelor gramaticale, discutarea contextului este necesară.

Sunt, de fapt, exerciții pregătitoare pentru procesele la care ei vor fi supuși zilnic, întrucât în permanență vor fi nevoiți să-și dezvolte o receptare auditivă extrem de bună a mesajelor care li se transmit, sau a cursurilor la care vor participa, să lectureze atât materiale de o mai mică sau mai mare importanță, dar, mai ales, să devină, în timp, capabili să studieze din tratate de specialitate, iar apoi să comunice în limba română spontan, fluent și argumentat pe diverse teme complexe.

Bibliografie

- Cadrul european comun de referință pentru limbi - Învățare, predare, evaluare*, Consiliul Europei, Diviziunea Politici lingvistice, Strasbourg, traducere coordonată și revizuită de Gheorghe Moldovanu, traducători: Gh. Moldovanu, D. Cozaru, A. Soltan, C. Vasilache, A. Hanganu, L. Clichici, disponibil pe <http://isjvn.vn.edu.ro/upload/f527.pdf>.
- ORIAN, Georgeta, *Limba română în ritm de muzică dance și Hip-Hop*, în *Limba română ca limbă străină. Metodologie și aplicabilitate culturală*, volum editat de Paul Nanu, Emilia Ivancu, Universitatea din Turku, 2018, pp. 91-112.
- ȘERBAN, Vasile; ARDELEAN, Liliana, *Metodica predării limbii române. Curs intensiv pentru studenții străini*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1980.